

nis assertor : quasi non tantum in dogmatis , sed in rerum quoque gestarum fide sit corruptus (quamquam in Clementis nomine hominem errare finis ostensuri) . Leonem vero nuper Lutherus ita severe accepit , ut magnopere verear , ut denuo in eadem fere causa loqui audeat . Jam Ambrosius Mediolanensis Pontifex silentio quoque prætereundus est , qui quoniam civis Romanus fuit , nimium patriæ tribuisse & videri & argui potest (15) . Donabimus quoque ex hac nostra testium affluentia Augustinum (16) ; Hieronymum etiam donaturi , nisi in quæstione hac ita comparatum esset , ut si ea vera concesserimus , quæ hic novus assertor comminiscitur , sit omnino vel pudendi erroris , vel impudentissimi mendacii Hieronymus expositulandus , seu quod æque reprehendendum est , si bimet manifestissime contrarius constitui possit : Ille , inquam , Hieronymus , quo nemo fuit in historiarum veritate indaganda diligentior , in explicanda eloquentior , cautior in conferenda : ille , qui modo hoc *fabulam* , modo illud *confictum mendacium* , (ut erat veritatis assertor ingenuus) dicere non

(15) Vid. S. Ambrosii sermonem de Basilicis non tradendis contra Auxentium .

(16) S. Augustinus lib. 2. contra literas Petiliani Donatistæ cap. 51. „ Verumtamen „ (inquit) si omnes per totum „ orbem tales essent , quales „ vanissime criminariis ; Ca- „ thedra tibi quid fecit Ec- „ clesie Romanæ , in qua „ Petrus sedit , & in qua ho- „ die Anastasius sedet , vel

„ Ecclesie Hierosolymitanæ , „ & in qua Jacobus sedit , & „ in qua hodie Joannes sedit , „ quibus nos in Catholica uni- „ tate connectimur , & a qui- „ bus vos nefario furore sepa- „ ratis ? Quare appellas Ca- „ thedram pestilentie , Ca- „ thedram Apostolicam ? „ Vide etiam ejusdem Augustini epistolam 53. alias 165. datam ad Generosum , nec non epistolam 132. alias 42.

non verebatur . Ipsius nempe illud est : *quæ de divinis scripturis testimonium non habent , eadem facilitate contemni , qua probari* ; ipsius quoque in libro de viris illustribus baptizati Leonis , rursusque in Daniele Susannæ fabula (17) ; Hic ipse Hieronymus ,

(17) Quamvis S. Hieronymus , tum in præfatione in Danielelem , tum Comment. in Jer. xxxix. 22. tum demum lib. 2. advers. Jovinianum Susannæ historiæ (*fabulam* Cortesius appellat , propriam latinamque vocis significationem sequutus : est enim Latinis res passim divulgata sive vera , sive ficta sit , a *fari*) minus æquus videatur , quod eam historiæ *apud Hebræos* nusquam habeas , quemadmodum nec *hymnum trium puerorum* , nec *Beli Draconisve fabulas* ; tamen idem ipse Hieronymus ejus dicti in invidiam a Rufino vocatus , respondet *Apologetic. lib. 2. Non enim quid ipse sensissem , sed quid illi (Hebræi) contra nos dicere soleant , explicavi . Et Comment. in Isai. cap. iii. vers. 1. tradit de illis : In toto orbe dispersæ sunt* , addens a Græcis omnibus & Latinis , Syris pariter & Ægyptiis legi probarique . Ceterum , ut ad *Susannæ historiæ* revertamur , quæ ex Græca Theodotionis versione cap. xiii. Danielis legitur , non mirum si Cortesio nostro ante Concilii Tridentini tempora

scribenti illius autoritas suspecta esse potuerit , quum non solum Hieronymus de ejusdem veritate dubitasse videatur (licet postea , ut modo dictum est , sententiam suam melius explicaverit) sed Julius quoque Africanus in sua ad Origenem , epistola , laudatis Susannæ , Beli , & Draconis narrationibus , quæ in Hebraicis Danielis exemplaribus desiderantur apertissime refragatus fuerit . Quamquam & Origenes , scripta de hoc argumento epistola Africani objectionibus egregie responderit , & quemlibet Catholicum etiam ante Tridentinæ Synodi sententiam ad eandem historiarum veritatem asserendam movere debuisset , tum constans traditio & Ecclesie illos libros semper in Canonem recipientis autoritas , tum Patrum Græcorum & Latinorum omnis ætatis ex iisdem sententias tamquam e reliquis scripturis Canonicis laudantium , testimonia . Vide Ignatium Martyrem *epistola ad Magnesianos* , Tertullianum *lib. de corona militis* , Athanas. *epist. ad Serapion. & ad Marcell.*

mus, ut sibi contrarius, ut malos sequutus auctores reprehenditur, vir certæ ut omnibus latinis multorum iudicio præferendus, ita fortasse cuius Græco, iudicio, doctrina, & eloquentia comparandus. Hic, quod ipse in opere contra Jovinianum testatur, annis quadringentis elapsis a Christi morte jam senex scribebat; ut certum sit, ad id tempus, quo primo adolescens adhuc Romam venit, a morte Petri, qui annis duodequadraginta post Christum vixit non plus annos ccc. fluxisse, ut fere adhuc Romæ vestigia mortis Petri impressa essent. Cum igitur locum illum in epistola ad Galatas tractaret, quo se scribit Paulus in faciem Cephæ restitisse, sic ait. „ Sunt qui Cephæ non „ putent Apostolum, sed alium de LXX. discipulis „ isto vocabulo nuncupatum, & dicunt, nequaquam „ Petrum a convictu gentium se potuisse subtrahere, qui Centurionem Cornelium baptizabat, maxime cum Lucas scriptor historiæ nullo „ iam hujus dissensionis faciat mentionem, nec dicat unquam Petrum Antiochiæ fuisse cum Paulo. Et paulo post: „ Non mirum est, inquit, si „ Lucas hanc rem tacuerit, cum & alia multa quæ „ Paulus sustinuisse se replicat, historiographi li-

cell. & in Synopsi. Ambros. lib. 3. de Spir. S. cap. 3. Cypr. epist. xi. Clementem Alexand. lib. 4. Strom. Origenem epist. ad African. item tractat. 31. in Matth. & hom. 1. in Levit. Chrysostomum hom. de Susanna, Methodium singulari opere de Daniele & Susanna, cuius meminit Georgius Syncellus, Gregorium Nazianzenum

hom. 18. in laudem S. Cypriani, Severum Sulpitium lib. 2. hist. Sacre, Rufinum lib. 2. adversus Hieronymum, Augustinum serm. 43. nov. edit. alioque. Consule etiam Natalem Alexandrum hist. veter. Test. tom. 2. nec non Augustinum Calmet in prolegomenis sive in præfatione Commentarior. in Danielen.

„ centia prætermiserit. Denique primum Episcopum Antiochenæ Ecclesiæ Petrum fuisse accessimus, & Romam exinde translatum, quod Lucas penitus omisit. Poterat vel hic tantum locus silentium imponere cuilibet secus opinanti, sed longe expressiora sunt, quæ in libro de viris illustribus scripsit: ubi cum id tantum ageret curaretque vir omnium diligentissimus, ut quæ de unoquoque certa erant affirmaret, notaretque dubia, nequaquam sit verisimile, aut vulgi tantum opinionem, aut quod Persuasor ait, doctas fabulas secutum: præsertim cum id nequaquam de Hieronymo dici possit, quod passim nunc in Theologos, nec satis scio, an falso jactant, non satis scilicet fuisse versatum hominem in sacris litteris, ut pugnantia consequentiaque non videret. Sic vero ait. „ Simon Petrus post Episcopatum Antiochenis Ecclesiæ & prædicationem dispersionis eorum, qui „ de circumcisione crediderant, in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia, & Bithinia, secundo „ Claudii anno ad expugnandum Simonem Magum „ Romam pergit, ibique vigintiquinque annis Cathedralam Sacerdotalem tenuit, usque ad ultimum, idest quartum decimum Neronis annum, „ a quo affixus cruci, martyrio coronatus est capite ad terram verso. Idem contra Luciferianos scribens, dicit Beatus Cyprianus ad Stephanum tunc Romanæ Urbis Episcopum, qui a Beato Petro vigesimus sextus fuit. Sed a Hieronymo ad eisdem ætatis virum, quo nemo sanctior, nemo gravior apud Græcos, Joannem Antiochenum dico Constantinopolitanum Pontificem, ob eloquentiam cognomento Chrysostomum. Hic in epistolam ad Timotheum posteriorem, ubi Paulus ait: *Salutant*

te Eubolus, & Pudens, & Linus, & Claudia, apud Latinum interpretem sic habet. „ Hunc Linum „ ajunt quidam secundum post Petrum Romanæ „ Ecclesiæ Episcopum fuisse „. Quo in loco verbum *ajunt* (de quo tam multa verba Persuasor facit, ut etiam ad grammaticos descendat) præter id, quod de re multis jam annis ante præterita, aliter loqui non poterat: patet etiam non ad Petri in Romana urbe sacerdotium, sed quod tunc agebat ad Lini successionem referendum esse: dubitarique non utrum Linus secundus fuerit a Petro Romanæ Ecclesiæ Pontifex, sed an unus idemque ille esset, de quo Paulus in epistola meminit, & is, qui Pontifex Romanus fuit. Theophilactus quoque Bulgariæ Pontifex, cujus Commentarios Chrysostomi epitomas dixeris, nihil enim fere apud ipsum est non a Chrysostomo, eadem profus repetit verba. Corpus præterea Pauli, de quo æque ac de Petro negat Persuasor Romæ quiescere, idem Chrysostomus in ea actione, quam habuit contra observantes Neomenias: „ Nuper, inquit, cum „ Paulum laudarem, non secus gestiebatis, ac si „ ipsum vidissetis præsentem. Et quidem corpus „ ejus in Regina Roma positum est „. Utrumque vero in Dissertatione, quod Christus Deus est. Sic enim ait: *Romæ, quæ omnibus posthabitis ad sepulchra piscatoris & coriarii currunt Reges*. In commentariis quoque epistolæ ad Romanos, truncatum capite Romæ Paulum fuisse scribit (18). Verum-

(18) En D. Chrysostomi verba loc. cit. nimirum hom. 33. „ Non ita Cœlum splendet, „ quando radios suos Sol ex „ effundens. Hinc rapietur „ Pau-

„ se dimittit, quemadmodum „ Romanorum urbs duas illas „ lampades ubique terrarum „ effundens. Hinc rapietur „ Pau-

rumtamen ad superiora tempora veniendum est, quæ quo fuerint ipsius Petri morti propinquiora, eo minus dubitationis habere peterunt. Vixit Magni Constantini ætate Eusebius Cæsareæ Pontifex, in indaganda veritate, digerendisque rerum gestarum temporibus ita diligens, ut non erubuerit Hieronymus opus, quod ille *Χρονικὸν* inscripsit, multis etiam in fine additis, interpretari, quod nisi sprete ejus obtestatione, in annotatione temporum, innumeris manifestisque mendis scateret, non adeo nunc nobis esset elaborandam. In eo enim & adventum Petri ad urbem Romam, & mortem, signatis etiam annis dilucide posuit (19). Scripsit etiam librum Ecclesiasticæ historiæ, in quo & idem sæpius de Petro affirmat, & magni nominis auctores se secutum testatur (20). Eadem quoque ætate Lactantius, qui in postrema senectute Crispum

D 2 Con-

„ Paulus, hinc Petrus. Con- „ siderate & horrete quale spectaculum visura sit Roma „ Paulum videlicet repente ex „ theca illa cum Petro resurgentem, in occursum Domini sursum ferri.

(19) Eusebius in Chronico anni XLV. „ Petrus natione Galilæus Christianorum Pontifex primus, cum primum „ Anthiochenam Ecclesiam „ fundasset, Romam proficiscitur, ubi Evangelium prædicans xxv. annis ejusdem „ urbis Episcopus perseverat, Idem lib. 2. hist. cap. 25. „ Igitur Nero ut apertum se hostem divinitatis pietatisque

„ professus est, ipsorum prius „ Apostolorum, quippe qui „ duces & signiferi erant in „ populo Dei, expetit neces; „ & Paulum quidem capite in „ ipsa urbe Roma, Petrum „ vero Crucis patibulo condemnat. Horum testimonium querere extrinsecus „ superfluum puto, cum rem „ gestam usque in hodiernum „ & splendidissima eorum monumenta testentur „.

(20) Idem Eusebius lib. 2. hist. Eccl. cap. 13. postquam de Simone mago in cap. præcedenti scripsisset, subdit. „ Cæterum ista non ad longinquum „ temporis spatium ex sen-

„ ten-

Constantini filium liberalibus disciplinis erudiit, vir omnium Christianorum disertissimus, in libro de vera sapientia sic ait. „ Discipuli vero (Christi) „ per provincias dispersi fundamenta Ecclesiæ ubi- „ que posuerunt, facientes & ipsi in nomine ma- „ gistri Dei magna, & pene incredibilia miracula, „ quia discedens instruxerat eos virtute & potesta- „ te, qua posset novæ annuntiationis ratio fundari „ & confirmari, sed & futura aperuit illis omnia, „ quæ Petrus & Paulus Romæ prædicaverunt, & „ ea prædicatio in memoriam scripta permansit „ . Deinde subdit. „ Itaque post illorum obitum, cum „ eos Nero interemisset, Judæorum nomen & gen- „ tem Vespasianus extinxit, fecitque omnia quæ „ illi futura prædixerant (21) „ . Dicamus & hos mentiri falsamque vulgi opinionem secutos, quorum alter innumeris probatissimisque testibus innititur, alter usque ad sua tempora *prædicationem in memoriam scriptam* ait *permansisse*. Eadem fere ætate Alexandria Petrus Pontifex quem Græci *ιερωσολιμωτης*

VO-

„ tentia illi processerunt. Nam „ e vestigio sub ipso Clau- „ dii Imperio benigna & pro- „ pitia Dei totius hujus uni- „ versitatis Rectoris, erga hu- „ manum genus providentia, „ fortem ac p̄potentem, & „ reliquorum omnium Apo- „ stolorum propter virtutis „ amplitudinem facile princi- „ pem Petrum Romam versus „ ad ejusmodi pestiferam vitæ „ humanæ corruptelam delen- „ dam, quasi manu deduxit „ . Vide etiam ejusdem libri cap. „ 24. seq. 15.

(21) Hæc Lactantii verba a Cortesio allata leguntur lib. 4. divinarum institutionum c. 21. apprimeque conveniunt cum iis, quæ idem Lactantius sive alius ejusdem ætatis scriptor habet lib. de persecutione superiore seculo tam feliciter reperto, & a Stephano Baluzio in lucem edito: *Cumque jam Nero imperaret, Petrus Romam advenit. Et de Nerone paulo post, Petrum cruci affixit, & Paulum (gladio) interfecit.*

vocant, regulas quasdam edidit ab illis servandas, qui minus constantes in martyrio fuissent. In earum ix. sic ait, ut græca interpretemur. „ Petrus „ Apostolis Præfectus sæpe captus & conjectus in „ carcerem & ludibrio habitus, postremo Romæ „ affixus est cruci. Æque etiam splendidissimus „ Paulus, in eadem urbe capitali supplicio est af- „ fectus (a) „ . Cyprianus præterea Carthaginen- „ sis Pontifex (b), de cujus laudibus extat Nazian- „ zeni Oratio elegantissime scripta, quam nos lati- „ nam fecimus, adeo manifeste Romanorum Pon- „ tificem Petrum fuisse testatur, ut impudentissimi mendacii semet reum constituat, qui id ausus fue- „ rit denegare. Ait enim ad Cornelium scribens lib. 1. epist. 3. „ Post ista adhuc insuper Pseudo-Epi- „ scopo sibi ab hæreticis constituto navigare audent „ ad Pètri Cathedram, atque ad Ecclesiam prin- „ cipalem, unde unitas sacerdotalis exorta est, „ a schismaticis & prophanis litteras ferre, nec „ cogitare eos esse Romanos (quorum fides Apo- „ stolo prædicante laudata est) ad quos perfidia „ habere non possit accessum „ . Sed jam pro- „ prius ad Apostolorum tempora accedamus, & eos „ authores, qui si non ipsi Petrum viderunt, potue- „ runt quidem certe & locum & genus mortis de „ illis audire, qui forte afferant. Floruerunt sub „ Severo principe & Antonino cognomento Caracalla „ Tertullianus Afer, & Alexandrinus Clemens, qui „ cum senes jam scriberent, poterant certe memo- „ riam habere Antonini Pii temporum, qui Seve- „ rum præcessit annis circiter quinquaginta, paulo

D 3

plu-

(a) Vid. Concil. Harduini „ tom. 1. col. 230. edit. Paris. „ an. 1715.

(b) Floruit Sanctus Cy- „ prianus medio tertio Ecclesiæ „ seculo.

pluribus distans a Nerone, ut verisimile sit temporibus Pii aliquos superfuisse, qui Petrum viderant, quosque Tertullianus & ceteri, quos postea testes accersimus, alloqui potuerunt. Tertullianus igitur, ut illius libri testantur vir fuit acerrimi ingenii, quem & Cyprianus martyr *præceptorem* solitus est appellare, & Lactantius *in omni genere litterarum peritum* fuisse scribit. Hic in libro ad Severum, quem inscripsit *Apologeticon* sic ait. „ Discipuli quoque diffusi per orbem ex præcepto magistri Dei paruerunt, qui & ipsi a Judæis insequentibus multa perpeffi, utique pro fiducia libentes Romæ, postremo per Neronis sævitiam sanguinem Christianum seminaverunt „. Video quomodo quidam heic se jactaturi sunt, quod Petrum & Paulum non nominarit. At id minime necesse erat: ad illos nempe scripsit, quibus, cum Christianum nomen cognitissimum esset, nomina tamen Apostolorum omnino fuissent incognita. Ceterum quid refert in rei cuiuspiam notatione, nomine, an finitione utamur? Ita enim describit Petrum & Paulum, ut nemini dubium esse possit, alios quosdam intelligi non debere. Eum paruisse dicit præcepto magistri, multaque perpeffos a Judæis insequentibus, postremo interemptos a Nerone. Enimvero a contentionibus abistamus, & longe manifestiorem ex eodem authore citemus locum. Scribit enim quarto adversus Marcionem libro (c. 5.) „ Videamus quid etiam Romani de proximo sonent, quibus Evangelium & Petrus & Paulus sanguine quoque suo signatum reliquerunt (22) „.

(22) Idem Tertullianus lib. de præscriptione adversus hæreticos quem, Pamelio auctore an. circ. Chr. 203. scripsisse videtur.

Clemens vero Alexandrinus, qui eadem ætate, qua Tertullianus vixit (23); ille est in cujus nomine erravit noster hic novæ opinionis assertor: credidit namque eum, qui librum scripsit, cui nomen *Προτυπώσεις* Clementem Romanum Pontificem fuisse. Quare idcirco ejus auctoritatem redarguit, quod non sit tutum illius libris credere, quod supposititii sint, quod falso Clementi adscripti, quod denique ab hæreticis magna ex parte depravati. Qui si, ut falso distinguere voluit inter duos Marcos, sic vere duos Clementes distinxisset, non utique in tam manifestum incidisset errorem. Duo siquidem Clementes fuerunt, alter Romanus & Petri discipulus, qui librum scripsit *Recognitionum*, apud quem nihil eorum reperitur, quæ Persuasor citat; nec ejus nos opera ab hæreticis potissimumque Eunomianis in quibusdam quæ ad dogmata spectant, corrupta negamus (24); alter Alexandri-

D + nus,

videtur. „ Si Italiæ, inquit, adjaces, habes Romam, unde nobis quoque auctoritas præsto est. Ista quam felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt, ubi Petrus passioni Dominicæ adæquat, ubi Paulus Joannis exitu coronatur „. In libro autem de Baptismo: „ Necquidquam refert, ait, inter eos, quos Joannes in Jordane, & Petrus in Tiberi tinxit „. Et in Scorpiaco cap. 15. „ Vitas Cæsarum legimus, orientem fidem Romæ primus Nero cruentavit. Tunc Petrus ab

„ altero cingitur, cum cruci adstringitur „.

(23) Consule, quæ de Clemente Alexandrino habentur paullo inferius pag. 58.

(24) De libris decem Recognitionum S. Clementi Papæ falso tributis, veterum testimonia habes apud Cotelerium in collect. Patrum Apostolicorum edit. Antwerp. pag. 479. Ipsi autem Cotelerii de illis iudicium, legitur pag. 484. Eos primum latine ab authore scriptos fuisse, deinde vero græce versos, & iterum e græco in latinum a Rufino translato, existimant Anastasius Bibliothecarius.